

СТАНОВИЩЕ¹

от Проф. дпсн Толя Стоицова, НБУ
за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 3.5.
Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникация – манипулация в
комуникацията)

с дисертационен труд на тема: „Манипулативни техники в езика на комуникацията”,
представен от Иван Александрович Захариев, редовен докторант в катедра „Комуникация, връзки с
обществеността и реклама“ на Факултета по журналистика и масова комуникация
с научен ръководител: Проф. д-р Венцеслав Бондиков

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

Актуалността на дисертационната разработка е извън съмнение. В нашето съвремие бих казала, че масово се предпочита визуализацията – видео или снимков материал, са сметка на четенето и разбирането на текстове, което изисква повече усилия.

Смятам, е докторант Захариев задълбочено проучва източниците, които цитира и е наясно с тях. Това подпомага работата му като изследовател на манипулативните техники в езика на комуникацията.

В дисертацията се предлагат нови дефиниции на елементи от манипулативната технология. Например, цитирам, *„определение за фотокамерата не само като средство за създаване на фотографски изображения, но и като медия за споделяне и разпространение на визуални съобщения в процеса на масовата комуникация“* (с. 117, от автореферата).

В дисертацията са спазени композиционните изисквания. Тя е структурирана в три глави. Така първата глава е изцяло теоретична и е посветена на изясняване на понятията, моделите и теориите, свързани с комуникацията. Добро впечатление ми направи разписването на видовете комуникация – вербална, невербална и визуална. Искам и да отбележа, доброто изясняване в дисертацията на докторант Захариев на социалните, политическите и икономическите функции на масовата комуникация. На манипулативната функция е отделено по-съществено място. Също добро впечатление ми направи цитирането освен на чуждестранни изследователи, и на български – включително и на изследвания на проф. Бондиков, който освен научен ръководител на докторанта, е и безспорен специалист по изучаването на манипулативните функции на масовата комуникация.

¹ Забележка: Текстът в курсив предлага опорни точки за оценка на изследователските резултати. Препоръчителен обем на становището – 2-3 стандартни страници

По отношение на езика, на който е написана дисертацията, смятам, че добър и ясен. В днешното време на глобализация всички сме застрашени от използването на чуждици, от които не можем да избягаме. Все пак има и такива думи, не са термини, които имат ясен български вариант. Например вместо русизмите неудачно, касае и считам, по-добре е да се употребят несполучливо, засяга и смятам.

Методичния инструментариум отговаря на основната цел на изследването – анализ и синтез, сравнителен анализ и критичен анализ. При методите е изложена и основната хипотезата на проучването, разписана в четири под-хипотези.

Смятам, че докторант Захариев познава основните научни източници и ги използва правомерно.

Текстът на автореферата съответства съвсем точно на съдържанието на дисертацията.

II. Приноси на дисертационното изследване

Приемам приносите така, както ги е формулирал докторанта, разделени на две части. В първите три смятам за несполучлива започващата формулировката „*За първи път у нас*“. Научните ръководители специално обръщаме внимание на несполучливото използване на подобна фраза.

Характерно за научните приноси на докторант Захариев е, че е засягат както теориите като ги обогатяват, така и практическата възможност за приложение на резултатите от изследването.

III. Бележки и препоръки:

1. Прехвърлящ стандартите обем на дисертацията и особено на автореферата. Според мен това се дължи и на факта, че са включени излишно с подробности параграфи, засягащи например модели на комуникацията (с.), пирамидата на Маслоу (с.). Тези неща се изучават по време на следването и според мен нямат място в дисертационен труд. Аз ги преподавам на студенти по ПР и журналистика в трети курс – така, че са добре познати. Можеха да бъдат цитирани, а не детайлно обсъждани.
2. Въпреки огромния обем на автореферата, в него не фигурират публикациите на докторанта. Тях открих в биографична справка.
3. Библиографията на отговаря на стандартите – първо източниците на кирилица, после на латиница и накрая интернет източници. В труда е въведено друго подреждане – книги, статии и по езици, което не смятам за сполучливо.

4. Отдавна у нас е прието СМК – средства за масова комуникация, а не руския вариант – средства за масова информация. (с.29). Абревиатурата е особено важна, защото зад двете съкращение стоят доста различни възгледи, още повече, че в текста на дисертацията на докторант Захариев се изписва многократно средства за масова комуникация.

Позволявам си да отправя пожелание към докторант Захариев, ако възнамерява да се развива в научната област да бъде по-стриктен към „каноните“, както ги наричам аз, които са заложили за научните трудове. Книгите са нещо друго в тях можем далеч по-креативно да си позволим да изложим възгледите си.

IV. Публикации и участия в научни форуми

Докторантът е публикувал изисквания минимум от 3 материала по текста на дисертацията. Два от материалите не можах да погледна въпреки, че имат и онлайн адрес, но като се отварят, показват други материали, а не на докторат Захариев. Публикувани са в KNOWLEDGE (Skopje). Третият материал е публикуван и в електронното списание „Медии и език“, който е достъпен.

Докторант Захариев участва в изложби, включително осъществява и собствени, за което получава и награди.

От предоставените материали не открих информация за участие в други научни форуми.

V. Заключение

В заключение, смятам, че предложения за рецензиране дисертационен труд отговаря на законовите изисквания. Най-силната част на дисертацията според мен е предложението анализ на снимковия материал и възможността за манипулация в зависимост от гледната точка на фотографа. Авторефератът съответства на дисертацията. Публикациите също отговарят на законовите изисквания. Критичните ми бележки са доброжелателни, насочени по-скоро към бъдеще разработки и не намаляват стойността на труда. Затова убедено предлагам на колегите от научното жури да присъдим образователната и научна степен „Доктор“ на Иван Захариев за дисертацията му на тема „Манипулативни техники в езика на комуникацията“.

Дата: 7.12.2022 г.

Рецензент:

Проф. д.пс.н. Толя Стоицова

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

ФАКУЛТЕТ ПО ЖУРНАЛИСТИКА И МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ